

Abonamentele

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr.,
1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr.,
1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 fr., 1/2 an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Insertiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr.,
a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 3.

Se prenumără și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
Manuscrise nu se înapoiază.

Sibiu, 3 Decembrie st. v.

În casa deputaților Ungariei desbaterea bugetului a luat preste tot, cu deosebire însă desbaterea specială, dimensiuni neașteptate.

E interesantă privelise o desbatere de buget la noi în Ungaria. Budgetele în toată lumea se scie, sînt o clădire de cifre, din care are să fie invederat de câte mijloace dispune o țară pentru chivernisirea sa și câte îi trebuie pentru-ca chivernisirea să nu lase nimic de dorit.

Ar crede dar omul, că discușiunea întregă a bugetului se învîrte pe lîngă cum se se sporească mijloacele pentru chivernisirea țării și pre lîngă cum se se reducă la un minim sumele, cari trebuie pentru chivernisire.

Din toate aceste puține s'au auđit și se aud vorbinduse de „părinții patriei“ și casa țării. Abia doi, trei oratori ne au spus, că deficitul, cu toate meșteșugirile guvernului, e în creștere; că în anul viitor deficitul în faptă va fi de 37—38 milioane, ceea ce față cu urcările cele teribile de dări de tot soiul este un *fiasco* hotărît; că datoriile de tot felul câte apasă pe contribuabil sînt deja miliarde. Dar' nici dela acestia nu am aflat să fi propus modalități pozitive pentru vindecarea relelor financiare, ci am avut numai ocașiunea a vedea cum se mărginesc și dinșii la generalități, din care, nici ascultătorii sau cetitorii, cu atît mai puțin acei pe cari îi privește mai deaproape, nu se vor înțelepți, ca să scie ce să facă în viitor și imputările ce li se fac astăzi să nu se mai repețească.

Am auđit însă discutându-se cu ocașiunea desbaterii bugetului despre politică de stat, despre politică națională, despre maghiarizare, despre lipsa de mijloace excepționale, despre separarea armatei, despre corupțiunea în alegeri, despre postituțiunea poliției capitalei și de câte alte de toate, care pot fi bune și folositoare la locul și la timpul lor; nu însă acum și acolo, când și unde ar fi ca lucrul de competenție să fie ușurarea sarcinilor pentru contribuabili.

Căci ne vor excusa „părinții patriei“ dacă ne vom permite a le observa, că dacă prin legi și concluse nu se face vre-o îndreptare, discușiunile academice n'au alt folos decât deosebirea între acei ce sciu vorbi frumos și acei cari nu es din platitudini pe toate zilele.

De altă parte ni se par și prea scumpe discușiunile academice ale „părinților patriei“. Așa trebuie să le numim după ce experiența, an de an ne învață, că nu folosese nimic, de oarece în Ungaria nici politica de stat, nici cea națională nu e mai bună; maghiarizarea nu înceată de a fi propagată sub auspiciile guvernului; ear mijloacele excepționale ar fi bune pentru cei ce le plănuesc, căci ei sînt aceia, cari vor se ruineze monarhia, bătându-și capul cum se dismembreze și armata, unica instituțiune, care mai representă unitatea

monarhiei austro-unguresci; ei sînt aceia cari seamănă corupțiunea între cei chemați a fi legislatorii țării și au lăsat-o să se lătească ca o lepră în organismul executiv, și, în măsura cea mai scârboasă, în stnul poliției capitalei.

„Părinții patriei“ ar fi datori ca să fie mai cu considerațiune cătră pozițiunea lor cea înaltă și dacă nu sînt în stare se pună frâu milioanele deficiente, cari se desvoaltă ca baccillele în canalul bugetului, din an în an: să gândească, cel puțin, că discușiunile lor costă pe fiecare zi cel puțin 20,000 fl., până când biata patrie cu multă gâfăeală abia mai poate storce cele trei sute de milioane neapărat de lipsă pentru administrațiunea sa.

Se potrivește de minune și în împregiurările de astăzi dicțiunea: „satul arde și baba se peptenă.“ Cele trei sute până în trei sute și jumătate de milioane asudate de țară cu mult năcaz, abia fac a patra parte din ceea-ce ar fi de lipsă spre a acoperi a patra parte din a treia parte a datorilor de tot felul, ce atîrnă asupra capetelor contribuabililor nostri și cu toate aceste avem timp destul ca să le ascultăm și cetim și bani destui pentru a plăti cu ei digresiunile cele mai excentrice dela lucrul de competenție al bugetului.

Și dacă ar fi numai atîta!

Auđim din diverse părți și dela oameni ale căror spuse merită a fi cređute, că pe când discușiunile academice cele scumpe, va să dică, scump plătite, resună între păreții din casa țării, un fel de devastațiune este pornită în țară, care ajunge cu deosebire pe Români.

Executori de dări au devenit una din cele mai periculoase plage chiar și pentru stat, pentru-că cu toate că o mulțime de Români prin mijlocirea executorilor se expatriază, patria este aceea care se sărăcesce de brațe muncitoare.

Ce folos va ave guvernul unguresc, dacă d. e. prin manipulațiunea executorilor statul unguresc ar fi constrîns a simți vreodată lipsa de trei milioane de locuitori, trecuți din cauza miseriei în țări vecine?

Pentru o țară săracă de locuitori, cum este Ungaria, lipsa de trei milioane de locuitori, mai ales dacă acestia ar fi toți Români, ar fi egală cu o lovitură de moarte. Căci Maghiari statul n'are de unde lua, ca să înlocuiască cu ei pe Români; apoi cu Germani sau cu Slavi să-i înlocuiască? ar fi la tot casul o verosimilă moarte a Ungariei. Unii sau alții, Germanii sau Slavii ar fi avangarda, acelor ce ar ave să vină dela Apus și dela Nord spre a-și adăpa caii în Dunărea medie și în Tisa superioară.

Dar' să nu dăm cređemînt celor ce le auđim și de și dela țară despre bietul popor asuprit!

Așa ar fi să fie, dacă nu ar veni înșiși adversarii nostri politici de toate categoriile și nu ar povesti ei înșiși în dietă lucruri, cari întru nimic nu sînt mai puțin

amenințătoare cu vre-un fel de crisă într'un viitor nu prea îndepărtat.

Întemplantarea a voit ca în zilele aceste să cetim o dare de seamă interesantă despre două tomuri eșite de curînd sub titlul „*Monumenta Vaticana Hungariae*“), în care se tratează despre catastrofa dela Mohács și cauzele ei.

Fără de a căuta după asemnarea timpului dinainte de Mohács cu cel de acum, unele momente se obtrud cetitorului, constringîndu-l, să afle că sînt particularități de pe atunci, cari seamănă cu unele din ziua de astăzi.

Inimicul extern, Turcul, bătea la porți și poporul, talpa țării, se lega de glie, ca să fie supus și totodată nemulțumit. Cei puternici sfășiați în partide, vîneau după măriri deșerte, puse mai presus de adevărul patriotism. Posturile cardinale se dedeau la oameni neharnici de ele etc.

Ne oprim aici și credem a mulțumi deastădată pe cetitori cu reflexiunea, că astăzi bat două pericole puternice la porțile patriei, nu unul; că cu toate aceste guvernul nu se silește de loc a grupa toate popoarele în giurul seu și ori câte aude spunîndu-se, răđemat pe majoritatea ce însuși și-a creat-o, merge înainte, ignorînd pe oamenii cari nu se supun guvernului chiar și făcînd parte din naționalitatea maghiară.

Dacă am fi noi patrioți reii, după cum ne descriu țiarele oficioase, ar trebui să dicem că ne pare bine că lucrurile sînt așa cum sînt; ar trebui să ne pară bine că seamănă cu cele dinainte de catastrofa dela Mohács.

Pe noi însă tocmai ne supără când vedem din atitudinea casei deputaților și a guvernului, precum și a organelor acestora, cât de puțină grijă se poartă pentru a face politică de stat care să mulțumească pe toți cetățenii din stat, dar' se poartă multă grijă de a face paradă cu lucruri, cari îmbată pe moment pe cei setoși de ambițiune deșartă.

Puterea nu e în mîna noastră. Prin urmare și de risipa cu bani pe discușiuni academice și de toate celelalte neajunsuri, nu noi vom ave să dăm seamă cu conștiința noastră.

Cu aceasta însă nu voim să dicem că în veci și purure am fi dispensați dela ori ce întreprindere spre binele patriei.

Să fim cu atențiune că ne va veni și nouă rîndul poate în scurt timp, ca să stăruim mai mult decât acum pentru viața publică de stat. Va veni timpul când vom trebui să întrevinem și noi cu corecturile binefăcătoare, salutare pentru toți locuitorii de ori-ce naționalitate.

Poate că atunci nu se va vorbi așa de mult și așa de pe larg la buget, dar' după-ce vorbă va fi mai puțină, va fi ispravă mai multă.

Roma locuta est!

Deva, în ziua sântului Andrei.

Cu multă nerăbdare am așteptat răspunsul de pe băncile ministeriale la vorbirile deputaților Wolf și Babeș. Toată lumea era curioasă să vadă cum se va svércoli „zdrobitorul de naționalități“ dintre ciocan și nicovală, dintre Wolf—Babeș și Grünwald. Roma locuta est; prim ministrul Ungariei s'a declarat în cestiunea maghiarisării.

Clar, respicat și categoric ni-a spus dl Tisza nouă, la ai sei și lunei întregi, că dînsul nu vosesce să maghiarizeze cu forța; că au trecut timpurile, când așa ceva mai era posibil. Mai presus de toate dl prim ministru dorește însă ca legile din vigoare să nu se jignească, să nu se violeze prin tendențele și faptele de maghiarizare. Nu cu puterea, ci cu înțelepciunea; nu în ruptul capului în 2—3 ani, ci după multă rătăcire prin pustie s'a ajuns pămîntul făgăduinții. Dl Tisza nici nu calculează să vadă cu ochii sei țara Canaanului, adecă „Grünwaldia“, în care afară de 15 milioane Maghiari neaoși să nu mai fie altă suflare. Dînsul se mulțumesc cu rolul lui Moise, să scrie cele 10 porunci (legi) pentru poporul seu, și legile să nu se calce. A mai declarat dl Tisza în mod categoric că nu este iertat ca guvernul să folosească mijloacele statului spre scopuri de maghiarizare.

După aceste declarațiuni cine va mai îndrăsnî să susțină că guvernul actual nu e cel mai cinstit și potrivit pentru țara noastră? Ear' despre capul guvernului și al partidei dela putere, cine va mai îndrăsnî se afirmă ceea-ce se dice despre pesce?

Eu unul cred că dl Tisza a vorbit din deplină convingere. Cred și aceea că domnia-sa va și urma după vorbele sale, cred că faptele îi vor fi conforme principiilor ce le-a profesat. Nu cred însă că și organele domniei-sale urmează după aceste principii.

Firesce că maghiarizarea cu forța (*magyarosítás*) se neagă cu cerbicie din toate părțile. O neagă funcționarii și o neagă și numeroasele societăți înființate anume spre scopul acesta și încuviințate de guvern, cum e societatea „Széchenyi“ din Satmar și multe altele.

Faptele însă, ce le vedem în toată ziua, nu se pot numi alta decât maghiarizare cu forța. Și dacă în parlament contestându-se maghiarizarea cu forța s'a cerut dela dl Babeș să aducă dovezi, noi nu ne putem mărgini la aceea ce poate improvisa un singur om într'o vorbire parlamentară. E datorința noastră, celor cari stăm cu ochii la jar, cari trăind în provincă, vedem și de și acele fapte, să le înșirăm, să aducem dovezile ce ni se cer. Sau vom convinge pe compatrioții nostrii șovinști maghiari despre adevărul ce-l susținem; sau ne vom convinge noi, că boala lor e necurabilă, și că din orbia lor nu-i va scoate nici Wolf, nici Babeș, nici chiar Tisza, ci numai — sapa și lopata.

Cu aducerea dovezilor voui începe și eu, ca d-l Babeș, cu terenul cultural. Pentru-că pe terenul strîns politic, noi Români nu avem nimic, prin urmare nu ni se poate lua nimic, sîntem inviolabili. Unica lege, ce ni-a fost și nouă favorabilă încâtva, legea de naționalități, aparține istoriei, numai există decât pe hîrtie. Părțile cele mai esențiale, cari ne garantau dreptul a ne cultiva și desvolta în limba noastră proprie, s'au abrogat indirect prin legea despre obligata propunere a limbei maghiare în scoalele populare și prin legea despre scoalele medii. Restul de favor din lege, dreptul de a ne folosi în viața publică de limba noastră națională, l-a declarat d-l ministru-președinte cu altă ocașiune de literă moartă. Astfel toată legea e moartă, și moartă fiind, nu se poate viola. Cu deplină liniște sufletească și fără de cel mai mic pericol pentru poporalitatea s'a, d-l Tisza poate pretinde

*) Relationes oratorum pontificiorum 1524—1526. Budapesta, 1884, CLIII, 456.

dară ca șovinismii să nu calce acea lege. Scopul lor se poate ajunge pe deplin prin executarea celor ulterioare două legi, mai sus amintite.

Pe de altă parte nicăiri, ca pe terenul cultural, nu s'a manifestat tendința de maghiarizare cu forța, și nicăiri, ca aici, nu s'au călcat în picioare legile, chiar și cele aduse de guvernul actual.

După legea școlară, art. 38 din 1868, sînt patru categorii de școli populare, adică: confesionale, private, comunale și de stat. Acest caracter al școlilor îl decide împregiurarea: cine a înființat și susține școala (§ 10). Școlile confesionale stau sub jurisdicțiunea, — conducerea și dispozițiunea, — autorităților concernente confesionale. Cele private, comunale și de stat stau sub jurisdicțiunea guvernului țării. Deosebirea intrinsecă între școlile de sub conducerea și dispozițiunea bisericilor și între cele de sub conducerea guvernului a marcat-o foarte pregnant d-l Babeș în vorbirea sa.

La școlile confesionale scopul școlii e educațiunea religioasă-morală a poporului. La școlile private, comunale și de stat scopul nu e acesta. Pe cel ce ar contesta aceasta, îl îndrumăm la desbaterea dietală, când cu aducerea legii pentru școlile medii. La §. 1 al acestei legi s'a propus și s'a susținut cu tari și neatabile argumente, ca scopul școlilor medii să se precizeze întru: creșterea pe baza religioasă-morală a tinerimei. La puternica insistență de pe băncile ministeriale nu s'au primit în lege cuvintele „pe basă religioasă-morală“.

Ei bine, ce e dară scopul școlilor de stat sub jurisdicțiunea guvernului? 'L-a definit tot atunci deputatul Grünwald Béla. Școlile aceste, ține el, au să fie o retortă chemică, în care pe la un capăt pruncii slovaci, ruteni, nemți și români au să intre ca atari; ear' pe la celălalt capăt să eaze neași maghiari. De aici se explică furia, cu care tăbăresc șovinismii maghiari asupra școlilor confesionale nemaghiare și folosesc tot ce e posibil pe lume, spre a le prefăce în școli comunale ori de stat.

Să vedem acum ce ține legea relativ la această prefăcere, și să cercăm apoi, cum se respectează legea, ce fac șovinismii în praxă?

Legea pentru școlile populare în §. 23 prescrie, că școli comunale au de a se înființa acolo, unde confesiunile nu sînt în stare a susține (ele din puterea lor) școala bună, corespunzătoare legii; apoi în comune, unde afară de confesiunile, cari susțin școala se mai află locuitori de alte confesiuni, cari toți la oaltă au cel puțin 30 de prunci de școala, ai căror părinți nu voiesc să se folosească de școala confesională (§ 44). Atât din litera cât și din spiritul legii urmează, că nicăiri într'alt loc școala comună nu se poate înființa. În special nu se poate înființa școala comună acolo, unde toți locuitorii sînt de una și aceeași religie, și unde numărul pruncilor de alte confesiuni e sub 30 (§. 45).

Și totuși cum se urmează în praxă? Dintre toate școlile comunale, ce s'au înființat dela 1868 încoace, nu vom afla nici 5%, care să stea pe baza legii va să țică unde școala comună s'a înființat în urma necesității indicate în lege; dar' vom afla 95% din acele școli basate pe receta dlui Grünwald Béla.

Dar' cum vine aceasta? ne va întreba cineva. Aveți legea; legea pentru interese de maghiarizare nu se poate viola; apărați-vă cu legea în mână.

Sînt toate bune și frumoase aceste; dar' — dl Trefort e de altă părere. Dînsul a aflat în lege un cărligaș, § 26, care legiuiesc astfel: „În comune cu locuitori de deosebite confesiuni se pot prefăce deosebite școli confesionale într'o școala comună, pentru care se poate folosi ajutorul întregi comune (politice) precum și a statului — dacă singuraticile confesiuni, deși sînt în stare a susține școala corespunzătoare legii, vor ajunge la convicțiunea că cu puteri împreunate pot susține școala în stare mai înfloritoare. Școala astfel unificată devine pe deplin școala comună.“

Punctul lui Archimedes 'l-ar fi aflat dar' dl Trefort, lipsesc numai ca „convincerea“ aceea prescrisă de lege să se producă în vreun fel și formă. Invenții precum e, a aflat mod și pentru aceasta.

În instrucțiunea sa dată inspectorilor regesci de școli la 2 Sept. 1876, dl ministru le leagă acestora 2 lucruri de inimă.

Ântâiu: „Că acolo, unde inspectorul regesc va chibzui că școala confesională nu corespunde

legilor din vigoare, și nu e nici prospect ca comuna bisericască să facă ameliorările necesare, dar' se arată că cu puteri combinate s'ar pute înființa școli mai înfloritoare (și unde nu se poate aceasta?), în astfel de cazuri să pună în vedere comunei biserică § 15 al legii (cele trei admonițiuni) și verosimile urmări ale aplicării aceleia; să o și provoace (hivja is föl) a se declara că este aplicată a nu aștepta cele trei admonițiuni, ci a prefăce școala în școala comună. . . . spunînd inspectorul regesc comunei biserică, că dacă cumva vre-odată ar înceta școala comună, edificiul, banii și altă avere ear' ar veni în proprietatea bisericii. . . Tot în acest înțeles să se adreseze și către antistia comună.

„Unde există deja școala comună, să provoace pe cei ce prelungă aceasta susțin școala confesională, ca sistînd aceasta, să ajute școala comună (§ 71.)

„Învătătorului confesional să i se pună în vedere, că la cas de transformare a școlii sau va fi aplicat la școala comună, sau i se vor expira cele de lipsă pentru existență dela biserică ori dela stat.“ (§ 31.)

A doua. Tot în acea instrucțiune ordină dl Trefort inspectorilor regesci de școli ca: „În locuri, unde după praxa veche (veți legea, § 25) se susțin școlile confesionale din averea comunei, ori se ajutoarează din aceea . . . ori e de lipsă ca în sensul §-lor 44 și 59 ai legii (art. 32: 1884) să se înființeze școala comună prelungă școala confesională, ori nu e de lipsă, inspectorul de școli la tot cazul. . . să provoace pe antistia comună, ca în termen preclusiv să aducă concluderea în acea privință, dacă e aplicată a folosi averea comună singur numai pentru școala comună, ori voiesc să susțină usul de până acum de a ajutoare școala confesională?“

„De cumva comuna s'ar declara pentru usul din urmă, inspectorul școlar să dispună și să controleze neîntrerupt (intézkedjék és folyton örködjék) ca ajutorul comun să se împartă între toate școlile confesionale din comună în proporțiune dreaptă.“

(Va urma)

Corespondențe particulare ale „Tribunei“.

Cluj 1 Decembrie.

Ura de rase, cea buruiănă nefericită în viața socială a popoarelor, a copleșit spiritele fraților maghiari în așa măsură, încât și cel mai indulgent Român, ba chiar și „Viitoristi“, judecînd starea actuală a lucrurilor fără patimă și preocupățiune ar trebui să desespereze, să lase speranța, că oare când ne vom pute uni părerile cu ale Maghiarilor, ne vom înfrăți și vom pute trăi în armonie, în patria devenită comună, (ce dînsii nu recunosc) pentru prosperarea ei și a popoarelor conlocuitoare.

Idea fixă ce au dînsii despre un stat mare pur maghiar, a prins rădăcini adînci în inimile lor; nisuița de a o realiza se manifestă la toate ocaziunile; este o imposibilitate absolută a-i capacita asupra caracterului poliglot al Ungariei; a drepturilor egale ce legea dă tuturor cetățenilor în o formă; căci dînsii nu voiesc a recunoaște nimic; ei i vorbesc de patriă, aer, pane, subsistențe etc. ungurească, și din urmarea acestora pretind ca noi să fim maghiari, să vorbim limba lor, să ne astupăm urechile și să ne închidem ochii la nedreptățile ce ni se fac țilnic. Zelul de a maghiariza a străbătut dela clasele înalte până la cel din urmă proletor. Nisuița ce o pun pentru a da colorit unguresc întregului stat; întrebuițarea mijloacelor celor mai neoneste și nelegale pentru a curma pornirile de desvoltare a naționalităților; scandalele îndreptate contra Românilor din Cluj în Maiu a. c. prin cari s'au blamat înaintea întregi Europei; judecata nedreaptă ce au adus-o ministru Tisza pentru acel scandal, desființînd societatea Iulia, și demisionînd pe un an deocamdată pre ilustrul bărbat de știință Silași; presiunile întrebuițate de guvern la alegerile dietale, scandalele întemplate sub decursul lor între partide; apoi nedreptățile ce se comit țilnic contra poporului românesc din partea judecătorilor cari nu-i cunosc nici limba; preferarea tuturor acelor cari numai vorbesc limba ungurească și se angajiază sub steagul maghiar fără a avea ceva calificățiune în oficiale publice de stat față de

bărbați calificați de ai noștri; în scurt nedreptățile ce se comit țilnic atît în viața publică și socială cât și față de indiviți singuratici de alte naționalități; sînt tot atâte documente despre starea anormală a acțiunilor interne ale Ungariei; despre nisuița și chiar forța de a maghiariza, precum și despre ura de rasă ce predomnesce întreg poporul unguresc. Eu cred, că ideile vage lățite prin foile anume subvenționate pentru a orbi lumea asupra liberei desvoltări pe toate terenurile și suprema îndestulare a naționalităților cu guvernul actual, nu sînt luate de bani buni din partea nici unui om cu judecata rece, lipsit de patimă și interes; și asta cu atît mai virtuos, căci faptele documentînd contrarul, desfășură adevărata stare a lucrurilor. Cu un adaus la cele țise voi descrie înscurt un fapt întemplant în săptămânile trecute în o cafenea din Cluj; orașul scandalelor supreme, unde nu trece o ții, în care se nu se fi întemplant ceva memorabil, vrednic în acest fel de adus la cunoștiința publică.

În 20 Noembrie a. c. între orele 4 și 5 d. a. 2 studenți universitari români jucau o parte de 30 carambole în cafeneaua Orbán. Mai mulți Unguri stau după datină în jurul biliardului și așteptau să vadă, care va eși învingător. Românașii noștri numărau carambolele tare românesce. Într'aceia ese din cofetărie intră în cafenea, sare preste biliard și trece în altă chilie un student absolut de medicină de mai mulți ani, ear' un jurist turbat de beat se așază lîngă biliard și auzînd pe Români numărînd românesce, le demandă, că după-ce cafeneaua e ungurească și ei sînt în stat unguresc să numere unguresce; căci el nu înțelege limba română și nici vrea să o auză; după aceasta strigă ca un nebun „Abzug oláh“. Români noștri îi răspund că lor așa le place ear' pre dînsul nu-l interesează partia lor. Bețivul însă nu se îndestulese cu acest răspuns ci insistînd prelîngă provocarea lui chiamă un chelner ca să i explice în limba ungurească, ce vorbesc Români, în urmă apropiindu-se de biliard și celălalt coleg și mai provocându-i odată să nu vorbească românesce, le și curmă jocul luînd bilele de pe masa de biliard în mîni și răenind ambii „Abzug oláh“.

Observînd aceasta supraveghetorul cafe-nelei, vine la bețivi și le țice, că Români sînt în dreptul lor ear' ei sînt nise porci bețivi, să le fie rușine a face scandal în un loc public, unde toți de o potrivă au dreptul a-și petrece dînsii primese admoniarea cu un ris diabolic și strigînd încă odată „Abzug oláh“ intră earăși în cofetărie spre a mai bî rachi de care erau deja beți. Acolo juristul îndeamnă pe medicinist să tragă la răspundere pre îngrijitorul cafe-nelei pentru vătămare, și-l ațită în așa măsură, încât medicinistul ca un turbat deschide ușa cofetăriei, intră în cafenea, aruncînd în dreapta și stînga pe cei ce-i stau în cale, merge direct la bîtrînul îngrijitor, îl apucă puternic de gît și-l sgdue, chelnerii vîdînd aceasta sar pre dînsul, îl trag, se împing și se lovesc ca țigani în țerg; până când bîtrînul scăpînd din mînilor lui fuge afară, ear' el înjurînd intră earăși în cofetărie. Casul acesta încâtva analog cu scandalele din Maiu contra Românilor și bătăile întemplate între dînsii în Iunie, când cu primirea deputatului Hegedüs Sándor, adus fiind înaintea dlui primar orășenesc (care încă a suferit cu ocaziunea acelei bătăii) cu ocaziunea luării în seamă a bibliotecii Iuliei, când dlui lăuda dreptatea ungurească, a aprobat întru toate procedura bețivilor, exprimîndu-și însuși mirarea, că cum de cutezăm a vorbi noi românesce în localitățile publice din loc și pe strade, căci statul și orașul sînt curat unguresci, și că ne-ar pute chiar constrînge să vorbim unguresce. În est mod ne bucuram noi Români în genere de libertatea constituționalismului unguresc, și în ast mod ne petrecem noi țilele tineretii la facultatea de știință din Cluj, toată țiaua amenințată de colegii maghiari și alți fanatici cu cari convenim, trîntiți mereu la examen imputîndu-ne că nu scim unguresce, persecuțati de profesori etc. Faptele recente, desființarea societății Iulia, luarea în seamă a casei și bibliotecii din partea primarului orășenesc etc. ne fac deșcartă speranța că oarecînd aceste persecuțări se vor curma, căci, după cum apare învederat, autoritățile plătite din sudoarea țeranului român și mare parte, pentru a susține ordinea și dreptatea, aprobă ba chiar îndemnă poate pre tinerii fanatici a ne sechira continu în un mod sau altul, a ne vătămă și insulta cu toată ocaziunea.

Poate cugetă, că prin astă procedere ne vom lăpăda de naționalitate, ne vom maghiariza, numai ca să scăpăm de insulte și să ne bucurăm de dreptatea și libertatea ungurească, se înșeală însă groaznic, de mult am aruncat speranța înfrățirii, și persecuțările îndreptate contra noastră ne unesc mai tare, ne înflăcărează pentru limbă și naționalitate, ba, ce e mai rău pentru dînsii, a sîmănat în inimile noastre tinere urgia precum și dorul de răsunare al tinerimei e venitorul, și tinerii noștri, sătui și mîlniți până în adîncul inimii de calumniile cu cari sînt întimpinați din partea colegilor unguri, cari încă vor fi urmașii celor de astăzi, și cu cari vom ave a trăi împreună, și a însemna pe revaș toate nedreptățile, tac țin minte, și așteaptă după datina Românului.

Dinu.

Câmpeni, (Munții apuseni), 11 Decembrie.

În prețuita „Tribună“ am cetit și cetesc în toate țilele cum domni dela putere respective cei de o naționalitate cu dînsii unde numai pot își arată unghiile prin sac, adresîndu-ne felurite titule precum: „büdös bockor, vad oláh, medve“ etc. etc.

Când cetesc așa ceva, pot țice totdeauna simțesc o oare-care indignare — mă mîngăiu însă cu cugetul — că astfel de expresiuni nu folosesc oameni culți, și că de sigur aceia, cari se folosesc de asemenea expresiuni, sînt mult mai proști decît aceia cărora le adresează, da acele expresiuni m'au indignat, și cred că nu numai pre mine, ci pre tot Românul binesimțitor. Indignarea mea însă a ajuns la culme ații, când din întemplant și la invitațiunea altora am luat în mână-mi țiarul maghiar „Budapest“ nr. 338 dtu 9 Decembrie a. c. în care am aflat în rubrica „Ujdonságok“ următorul articol:

„Rumuny alávalóság.“

„Hallatlan hitványságról értesít topánfalvi levelezők, melyet odavál oláhok követtek el. Az eset a következő: A napokban magyar színtársulat érkezett Topánfalvára. A község magyar lakosai, nagyobbára hivatalnokok szivesen látták a színészeket s biztatásukra fel is állították a színpadot a kincstári épületben. A rumunoknak azonban nem tetszett a dolgot. Minthogy a butafratýék a medvetánczólató oláhművészek mutatványainál magasabb művészetet nem ismernek, nem akarták megvárni a színészeket. Egy Dász-kálovics Nikuláj nevű korcsmáros vezetése alatt egy tucat oláhmöre rablómodra rátört a színészekre, a színpadot öszeronították s a színészeknek éjnek idején, kellett menekülni egyik közeli községbe. Másnap a román intelligencia? is jót ruhögöt a trefához. No, hát ehhez nem kell bővebb magyarázat, hogy megértésük belőle azt a „jó indulatot“ a melyet álomkoros románok hangoztatnak a magyar „sovinizmus“ ellen. Méltó utódjai vagytok Horának és Klokának. Csak ünepeljétek az öt móczokat. Tisza Kálmán mint belügyminiszter ezt az esetet is majd felöltözteti zsinoros mentébe, hogy ne botránkozzék meg rajta a magyar hazafiség.“*)

În interesul descoperirii adevărului vî rog on. dle redactor a da loc acestui articol în prețuita „Tribună“, pentru a se convinge atît publicul român, cât și cel neromân, despre infamiile de cari sînt capabili unii dintre d-nii maghiari, cum și despre minciunile fără seamăn ce se publică prin țiarele maghiare, contra noastră.

Să vă descriu cum stă lucrul cu teatralistii maghiari despre care e vorba în articolul maghiar:

*) „Nemernicie rumunyasca.“

„Corespondentul nostru din Câmpeni ne comunică nemerniciile ce le-au sîvîrșit Valachi de acolo. — Întemplantarea e următoarea: În țilele aceste a sosit la Câmpeni o trupă teatrală maghiară. Locuitorii maghiari ai comunei, în partea cea mai mare funcționari, au primit cu bucurie pe teatralisti și pentru asigurarea acestora au și ridicat o bină în casele erariale. Rumunilor însă nu le-a convenit lucrul. Deoarece-ce însă frații nătângi (butafratýék) afară de producțiunile artistilor valachi jucători de urși nu cunosc vreo artă mai superioară, n'au voit să sufere pe artisti. Sub conducerea unui crișmar cu numele Dascalovicu Nicolae o bandă de țigani con sistătoare din un duet de valachi (olámor) a năvălit tálhárese easupra teatralistilor, au stricat bina ear' teatralistii au trebuit să se mîntuească în timp de noapte în o comună din apropiere. A doua ții și inteligenta română? a hototit bine preste această glumă. Poftim! la aceasta nu mai e lipsă de comentariu mai bogat pentru-ca să putem înțelege din aceasta „pornirea aceea bună“ pe care o accentuează Români letargici în contra „șovinismului“ maghiar. Sînteți urmași vrednici ai lui Horia și Cloșca! Sărbătorii nu mai pe Moții străbuni. — Coloman Tisza va îmbrăca acuși și acest cas în manta șinorată ca să nu se amărăscă asupra-i patrioții maghiari.“

Sunt deja 2 săptămâni trecute de când a venit în Câmpeni un pseudo-director teatral (cu numele director, concesione însă n'a avut pe numele seu) cu numele Komáromy, și acesta a făcut abonamente pentru patru reprezentații, rămânând ca preste câteva zile să vină cu societatea întreagă din Offenbaia, unde a fost dat câteva reprezentații. Prețuia fixată a și venit însă însoțit numai de un actor, ear' ceialalți au rămas în Offenbaia fiindcă se certaseră, ba s'au fost și bătut pe strade. Venind în Câmpeni, a cerut dela cei abonați deja, ca să-i mai dea bani să meargă la Deva și Aiud să-i aducă o altă trupă. Oamenii i-au dat și dînsul a plecat, dar' precum a mers, așa s'a și reîntors. În timpul cât a absentat dînsul, actorul care era în Câmpeni, a ridicat bina și astfel bina a fost ridicată mai bine de o săptămână și publicul aștepta că doar' ađi, doar' mâne vor sosi și ceialalți membri. Așteptarea a fost însă zadarnică. Nicolae Dascalovicu, vădînd că nu mai vine nimenea, l'a provocat pre dl Komáromy ca să dărime bina și să nu-i mai țină odaia și mai departe ocupată, fiindcă dînsul nu numai că nu are nici un câștig, ba din contră daună, și la provocarea aceasta directorul singur a dat ordin actorului ce era cu dînsul ca să dărime bina. Așa s'a întâmplat, ear' nu după cum afirmă nerușinatul de corespondent a țiarului „Budapest“, că un ducet de Români sub conducerea birtășului ar fi năvălit asupra teatralistilor ca nisece bandiți și l'a stricat bina.

Minte corespondentul, că Români nu i-ar fi spriginit pe teatralistii maghiari, pentru-că aș fi în stare să numesc mai multe persoane, care l'au dat bani înainte câte 2 fl. și 4 fl. prețul alor 4 reprezentații, — ba ce e mai mult, dacă n'ar fi avut noroc cu un strănepot de al lui Horia, dl director ar fi trebuit să doarmă în drum, când frigul era la culme, fără ca dl corespondent a țiarului „Budapest“ să se fi îngrijit de dînsul. Minte când țice, că teatralistii de frica Românilor ar fi fost necesitați a fugi noaptea, pentru-că Românilor este mult mai cumințe decât se producă astfel de lucruri scandaloase, mînte cu a tăt mai virtos cu cât că știu pozitiv, că dl pretor Zudor Akos a făcut treaba de așa încât l'ea făcut rînd de spese, ca să poată merge la Abrud, și aceasta din motivul că și după ce au venit cei rămași în Offenbaia, pretorul nu l'ea conces să joace.

Mă provoc deci la întreaga onorabilă inteligență maghiară din loc și cu deosebire la dl pretor Zudor Akos, pre care îl rog ca în interesul adevărului și stergerea infamiei de asupra Românilor din Câmpeni, să binevoiască a declara în ori-și-care foaie maghiară dacă cele cuprinse în articolul din „Budapest“ nr. 338 a. c. sunt adevărate sau nu? Aceasta cu atât mai virtos, cu cât pata aceasta este aruncată asupra residenței cercului d-sale. Damocle.

Din Cernăuți, 9 Decembrie n. 1884.

Ađi la oarele 2 $\frac{1}{2}$ p. m. s'a înființat sub președința P. Cuvioșiei Sale părintelui Rector al seminarului o societate cu numele: Academia ortodoxă pentru literatură retorică și cântare bisericăscă. Inițiativa acestei idei a emis-o Eminentța Sa Mitropolitul Dr. Samuil Morariu-Andrievici. — Membrii ordinari sîni toți studenții în teologie, cari sînt totodată și interni, adevă bursieri în seminarul clerical, cei externi sînt membrii extraordinari. — Scopul Academiei este de a forma preoți de model și a ridica prestigiul facultății teologice. Pe cât de mare e scopul, pe atât de greu a fost să se aleagă un comitet, în mulți nu sînt mulțumiți cu alegerea făcută! Acest comitet nu e însă decât provisor, și se speră, că în comitetul definitiv se vor aduna cele mai bune elemente.

Până la ședința generală rămân dar' lucrurile așa. Vom vorbi apoi despre activitatea comitetului provisor ori de scie a fi conform înaltei misiuni, căci lucrul e foarte serios și nu un joc de hazard.

Democratismul din Germania.

Elementele extreme ale partidului progresist german voiesc să constituie un partid democrat „pentru-ca să adune și organizeze elementele democratice ce se află în popor“. Pentru acest scop au publicat o proclamație consistătoare din mai multe puncte rezervând pentru

mai târziu elaborarea și statorirea programului. În punctele acestei proclamații se cuprind următoarele principii mai de însemnătate:

1. Cerem ca voința poporului să se ridice la valoare prin reprezentanții lui atât în legislațiune cât și în guvernare. Ministrii să fie răspunșabili înaintea parlamentului și să rămână la guvern numai până atunci, până când sînt în unire cu reprezentanții poporului. Cerem sufragiu universal și votisarea secretă nu numai pentru imper ci și pentru singuraticile state și comune.

2. Pentru-ca să scutim poporul de ruina militarismului, cerem executarea armării generale: reducerea timpului de serviț, începerea cu desarmarea generală, ștergerea privilegiilor militare precum: scutirea militarilor de dare, auditoratul militar și voluntariatul de un an.

3. Alăturarea poliției la justiție pretinde ștergerea legilor excepționale polițienesci, asigurarea deplină prin legi de stat, a întrunirilor, libertate deplină de presă, revisuirea legii penale și a procedurii penale pe basa principiilor democratice; între altele: introducerea curților cu jurați în delictele politice și de presă; desdaunarea celor deținuți și condamnați pe nedreptul.

4. Nisum după autonomie deplină în comune și cercuri mai extinse subînțelegînd aci și puterea polițienească.

5. Cerem pentru lucrători legi protecționiste puternice și încât e cu puțință legi internaționale, îmbunătățirea sorții lucrătorilor și asigurarea libertății acestora.

6. Împărțirea justă a greutăților publice conform stării materiale a contribuabililor — o privim ca o problemă a statului față de societate. Cerem prin urmare despovorarea de dări a venitorilor trebuincioase vieții.

7. Buna înțelegere dintre confesiuni trebuie restabilită și asigurată. Aceasta se poate face numai prin despărțirea deplină a bisericii de stat. Agendele interne ale confesiunilor trebuie să se resoalve de aceste fără ingerența statului.

8. Datorința statului față de familie e să se îngrijească de crescerea generațiunii tinere; crescerea religioasă trebuie însă concrețită în grijirea familiare. Cerem deci separarea scoalei decătră biserică. În legătură cu aceasta cerem ca instrucția să se predee gratuit nu numai în scoalele populare ci și în institutele mai înalte.

Cronică.

„Reuniunea sodalilor români din Sibiu“, ce și-a avut Sămbăta trecută „convenirea“ sa, a avut un succes moral deplin. Producțiunile atît cele musicale cât și cele declamatorice, mărturisim în toată sinceritatea, au trecut preste așteptările noastre, și ne îndreptătesc a susține, că această reuniune română n'are de a se feri de o asemănare cu vreo reuniune de sodali din orașul nostru, apartiitoare altui neam. Pe când aceasta ne îmbucură într'un chip nu obișnuit, fiindcă ne este o dovadă despre progresul tinerilor noștri meseriași, ne pare rău de a fi siliți, să constatăm puținul interes al inteligenței noastre române din loc față cu o instituție atît de salutară, ce ar merita cea mai călduroasă îmbrățișare din partea noastră a tuturor. Resultatul material al serei n'a fost tot atît de mulțumitor. Aceasta însă n'a putut scăde din animația societății, care după producțiune s'a dat jocului cu deplină veselie. Vom reveni.

Numiri. Robert Bene secretar la direcțiunea postelor în Budapesta este numit director la direcțiunea postelor în Sibiu.

— Camera advocaților din Arad publică că fostul avocat din Arad Terențiu Rațiu s'a șters în urma repozării din lista advocaților și s'a numit I. Popoviciu Dessean curator al cancelariei repozatului.

Transferare. S'au transferat împrumutat Iosif Zaglits dela reg. inf. 62 și Georgiu Popoviciu dela reg. inf. 82.

DI Follert, directorul postal de aici, a fost transferat în aceeași calitate la Agram, unde va pleca încă în decursul lunei acesteia.

Adunare generală. Reuniunea pentru înființarea unei scoale române de fete în Oradea-mare, în 31 Decembrie st. v. d. a. la 5 oare va ține adunare generală în sala mică a otelului „Arborele verde“ din Oradea-mare, la care conform §. 9 al statutelor avem onoare a invita prin

aceste pre toți membrii reuniunii. Obiectele adunării generale vor fi: a) raportul și rațiociniul comitetului; b) votarea speselor anuale; c) propuneri eventuale și d) defigerea locului și timpul pentru adunarea generală viitoare. Oradea-mare, din ședința comitetului ținută în 10 Decembrie 1884. Teodor Kövály, președinte; Silviu Rezei, secretar.

Casa de sus și bar. Sennyey. Din Budapesta i se comunică la „Pol. Cor.“ din Viena, că guvernul din Budapesta e hotărît a nu primi modificări esențiale în proiectul pentru reforma casei de sus, la dincontră proiectul nu se va ridica la valoare de lege. Guvernul nu va primi eligibilitatea membrilor casei de sus și episcopii titulari nu vor fi primiți ca membri. Ministrul-president nu a făcut baronului Sennyey nice o concesione în acest obiect și nu s'a schimbat între dîșii nice un cuvînt în această privință.

Din Oravița vine scirea, că s'ar fi nenocit vre-o 80 de oameni în băile de cărbuni din Anina. Detaliurile lipsesc încă.

Diari oprit. Diarului „Die Presse“ din Viena i se scriu din Leopold următoarele: Consiliul ministerial maghiar a hotărît să subtragă debitul postal pe tot teritorul coroanei maghiare țiarului „Slovo“ din Leopold, deoarece-ce această foaie ar fi plătită de un comitet rus cu tendențe panslaviste, pe Maghiari îi atacă în modul cel mai înfuriat și agitează între Rutenii maghiari cu sentimente patriotice.

Sărbarea țilei de 28 Noembrie v. la Iași. Cetim în „Curierul Balasani“: „Mercuri, 28 Noembrie, a avut loc solemnitatea în memoria țilei mărețe care va rămâne în veci gravată în inimile tuturor Românilor. Bubuitul tunurilor vestă în dimineața acestei țile orașenilor, că se sërbează una din țilele cele mai importante în viața noastră politică. Timpul era frumos și solemnitatea s'a serbat cu toată pompa cuvenită. Ostrile staționate în Iași au defilat în sunetul muzicilor pe stradele orașului, înșirându-se apoi în curtea mitropoliei, unde s'a oficiat serviciul divin, la care a asistat și d. prefect al județului. În fruntea trupelor era d. general Racovița, încungiurat de toți oficerii superiori ai garnisiunii. Un public numeros a asistat la această sərbare națională și toți erau cuprinși de bucurie și de entusiasim, privind la fii țerei, cari s'au luptat cu atîta bărbăție pentru independența și gloria iubitei noastre patrie, avînd în capul lor pe bravul căpitan, pe M. S. Regele Carol I al României, care chiar cu pericolul vieții sale ne-a condus la victorie și mărire. Trăiască România! Trăiască MM. LL. Regele și Regina! Trăiască armata română!“

Atheneul român din Bucurosci. Programa conferențelor publice pe anul 1884—1885 este următoarea: Duminecă 2 Decembrie, 2 oare p. m. dl C. Esarcu: Discursul de deschidere; dl B. P. Hajdeu: Raportul între limba și inteligența poporului român. Duminecă 9 Dec., 2 oare p. m., dl V. A. Ureche: Cultura română în secolul XVII și XVIII. Duminecă 16 Dec., 2 oare p. m., dl Gr. Tocilescu: Dacia sub Romani. Joi 20 Dec., 8 $\frac{1}{2}$ oare seara, dl Gr. Ventura: Shakespeare. Joi 3 Ianuarie, 8 $\frac{1}{2}$ oare seara, dl N. At. Popovici: Criza monetară. Joi 10 Ian., 8 $\frac{1}{2}$ oare seara, dl Vitzu: Microbii. Duminecă 13 Ian., 2 oare p. m., dl Nicolae Ionescu: Învățăminte din Istoria Patriei: Epoca lui Mihai-Viteazul. Joi 17 Ian., 8 $\frac{1}{2}$ oare seara, dl B. Ștefănescu: Raporturile între agricultură și industrie. Duminecă 20 Ian., 2 oare p. m., dl Dr. Felix: Progresele igienei în ultimii ani. Joi 24 Ian., 8 $\frac{1}{2}$ oare seara, dl Duiliu Zamfirescu: Scene și portrete din Dobrogea. Duminecă 27 Ian., 2 oare p. m., dl C. C. Arion: Despre prejudeții. Joi 31 Ian., 8 $\frac{1}{2}$ oare seara, dl Dr. Bucăliu: Istorie și ipnotism. Duminecă 3 Februarie, 2 oare p. m., dl Gaster: Originile alfabetului și ortografia română. Joi 7 Februarie, 8 $\frac{1}{2}$ oare seara, dl D. Budișteanu: Reforma penitenciară. Duminecă 10 Febr., 2 oare p. m., dl Ștefan Velescu: Arta de a tăce. Joi 14 Febr., 8 $\frac{1}{2}$ oare seara, dl C. D. Demetrescu: Progres și evoluțiune. Duminecă 17 Febr., 2 oare p. m., dl Ionescu-Gion: Elementul pitoresc în cronicile române. Joi 21 Febr., 8 $\frac{1}{2}$ oare seara, dl G. Marian: Carmen Sylva. Duminecă 24 Febr., 2 oare p. m., dl Ionescu Tuche: Doctrina lui Auguste Comte în Englitera. Joi 28 Febr., 8 $\frac{1}{2}$ oare seara, dl D. C. Olănescu: Moravurile orientale și influența lor asupra moravurilor române. Duminecă 3 Martie, 2 oare p. m., dl Disescu: Opiniunea publică. Joi 7 Martie, 8 $\frac{1}{2}$ oare seara, dl Angel Dumitrescu: Barbu Catargiu. Duminecă 10 Martie, 2 oare p. m., dl G. Pallade: Pericole Naționale. Joi 14 Martie, 8 $\frac{1}{2}$ oare seara, dl Xenopol: Regele Hatâr. Duminecă 17 Martie, 2 oare p. m., dl G. D. Teodorescu: Pricolici și Vercoloci. Joi 21 Martie, 8 $\frac{1}{2}$ oare seara, dl Mihăescu Porumbaru: Nouele teorii politice. Joi 28 Martie, 8 $\frac{1}{2}$ oare seara, dl Mihail Șutzu: Originile mo-

netare. Duminecă 31 Martie, 2 oare p. m., dl St. Mihăilescu: Energia în lumea fizică și morală. Joi 4 Aprilie, 8 $\frac{1}{2}$ oare seara, dl Dr. Petriș-Galatz: Durerea fizică și morală. Duminecă 7 Aprilie, 2 oare p. m., dl A. Eustatiu: Dunărea sub punctul de vedere etnografic, comercial și internațional. Joi 11 Aprilie, 8 $\frac{1}{2}$ oare seara, dl Mincu: Starea artelor în raport cu starea țerii noastre. Duminecă 14 Aprilie, 2 oare p. m., dl P. I. Cernatescu: Istoria democrației în Europa. Joi 18 Aprilie 8 $\frac{1}{2}$ oare seara, dl Gr. Vulturescu: Mânia de a imita. Duminecă 21 Aprilie, 2 oare p. m., dl G. Stănescu: Figura umană în artele plastice. Joi 25 Aprilie 8 $\frac{1}{2}$ oare seara, dl C. C. Dobrescu: O pagină din istoria Olteniei. Duminecă 22 Aprilie, 2 oare p. m., dl Tr. George Djuvara: Superstiții populare la Români și la diferite popoare. Joi 26 August 8 $\frac{1}{2}$ oare seara. Dr. Clement: Medicina în educațiune. Duminecă 29 Aprilie, 2 oare p. m., dl Ștef. St. Săhlean: Despre Iluzii. Joi 3 Maiu 8 $\frac{1}{2}$ oare seara, dl A. Lupu Antonescu: Despre mișcarea literară în România în acești din urmă țecce ani.

Președinte: C. Esarcu.

Secretar: Gr. N. Mano.

Principele și principesa de coroană din Danimarca petrec de vreo câteva țile în Viena în cel mai riguros incognito. Cu toate acestea au fost invitați la un prânț la principele de coroană Rudolf. Astăzi seara înalții oaspeți pleacă la Copenhaga.

Din Macedonia. Din Macedonia se comunică că Turcii s'au sërșesc cruțimi asupra Bulgarilor. Numărul omorurilor din săptămîna trecută se urcă la vreo 200.

Rebeliune în Corea a izbucnit după sciri private ale țiarului „Norddeutsche Allgemeine Zeitung.“

Nihilistii. Nihilista Covalscaia, care a fugit din prînsorea din Ircutschi, a fost prinsă de Stocolow. Stocolow a primit pentru aceasta daruri însemnate. În țilele aceste earăși s'au făcut numeroase arestări.

Secretarul de stat din ministerul turcesc de externe, Artin Efendi Dadian a fost suspendat din funcțiunea sa.

Procesul „Observatoriului.“

Pertractarea finală a procesului de presă intentat d-lui G. Barițiu ca redactor al țiarului „Observatoriului“ s'a început astăzi pe la oarele nouă înainte de amiață-đi și s'a terminat pe la două după amiață-đi.

Presidiul a fost ținut de domnul Fr. Székács, președintele tribunalului de aici, ear' dintre judecători au asistat d-nii Roșca și Jahn.

Acusa a fost susținută de dl procuror-substitut Tribus, ear' acusatul a fost apêrat de dl avocat Francisc Fröhbeck.

Jurații Scherer, Quant, Berger, Schusnig, Jahn, Reinert, Albrecht, Zimmermann, Ronbicsek, Kreisler, Satler și Lauterbach, s'au pronunțat pentru nevinovăția acusatului.

În urma acestui verdict tribunalul a achitat pe dl G. Barițiu.

Mâne vom comunica o dare de seamă mai amănunțită.

Din public.*)

Pentru veduva săracă

și cei 6 orfani ai ei, pentru cari s'a cerut ajutor în nr. 167 a. c. al „Tribunei“, au mai intrat la subscrișul, prin bunătatea on. păr. Ioan Todescu, paroch în Bucium-Cerb:

Dela d-sa 1 fl.; Alexandru Danciu, cristic 20 cr.; Iosif Nicolau Jurca 20 cr.; Ioan Danciu 16 cr.; Nicolau Candit Crișan 10 cr.; Georgiu Candit Crișan 10 cr.; Georgiu Nicolau Tomușu 10 cr.; Simeon Ioan Crișan 20 cr.; Gergiu Crișan 8 cr.; Moise Ioan Danciu 10 cr.; Moise Mania Galdeu 10 cr.; Iudita Todescu 40 cr.; Minerva Todescu 26 cr. — cu totul 3 fl.

Dela logia francmasonă, Sibiu . . . 5 „
Dela P. Avram Păcurariu, Hunedoara 2 „

Z. Boiu m. p.,
paroch gr.-or cet.

* Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacția nu ia răspunderea.

Director: Ioan Slavici.

Redactor responsabil: Cornel Pop Păcurar

Extras din foaia oficială.

Licitatiuni.

Se vënd realitățile lui Géza Déchan din Medves în 8 Ianuarie 1885 la tribunalul din Timișoara.

Se vënd realitățile lui Földvári Iános din M.-Nemeyge, Ó-Nemeyge și Ó-Németh în 4 Martie 1885 la judecătoria cercuală din Năsăud.

Publicări.

Din partea tribunalului din Timișoara se provoacă eređii după Milos Sava din Sân-Miclăușul-mic a-și valida drepturile în 45 zile.

Din partea judecătoriei din Buteni se provoacă eređii după Stana Mariș a-și valida drepturile în 45 zile.

Din partea judecătoriei cercuale din Buteni se provoacă eređii după Vasilie Popa din Bodesci a-și valida drepturile în 45 zile.

Edicte.

Din partea judecătoriei cerc. din D.-S.-Mărtin se provoacă Ioan Magyari a se înfățișa în 23 Decembrie 1884 fiind pîrit pentru 40 fl.

Concurese.

Din partea tribunalului din Timișoara se deschide concurs asupra averii lui Iosif Gogolják din Liebling. Pertractarea de liquidare în 26 Ianuarie 1885.

Bibliografie.

„Familia.“ Apare în fiecare Duminecă. Oradea-mare 2/14 Decembrie 1884. Anul XX. Nr. 49. Sumar: Cîmna sau Clementa lui August, (tragedie în cinci acte), de Pierre Corneille, tradusă de Ioan N. Roman. — Puterea Ursitei (două povești), de S. P. Simon. — Salon: Nestatornicia bărbatilor, de Rosa Trandafir. — Literatură și arte. — Teatrul și muzică. — Ce e nou? — Moda. — Pentru economie. — Logograf, de Virginia German. — Posta redacției. — Căilindarul săptămânii.

„Recreații științifice.“ Apare la 15 a fiecărei luni. Iași 15 Noembrie 1884. Anul al II. Nr. 11. Sumar: 1. Aritmetică. Teoreme asupra proporțiilor, de G. Zaharia. — 2. Geometrie analitică. Câteva curbe celebre și importante... de C. Climescu. — 3. Cosmografie. Calendarul creștinilor primitivi (controversa pascală) de G. I. Lucașcu. — 4. Probleme rezolvate. —

„Foi'a basericăseă.“ Organ pentru cultura religioasă a clerului și a poporului. Apare în 10 și 25 st. n. a fiecărei luni. Blaj, 10 Decembrie n. 1884. Anul al II. Nr. 23. Sumar: Profeteții vechiului Testament despre Mântuitorul nostru Isus Christos. — Cîna cea mai de pe urmă de Leonardo de Vinci. — Părtinirea literaturii la noi. — Creștinii în arena amfiteatrului. — Sinoade topopesci. — Avis.

Zur Geschichtsforschung über die Rumänen. Historisch-kritische und ethnologische Studien von V. Maniu, Sekretair der historischen Section der Akademie der Wissenschaften zu Bukarest, etc. Deutsch von P. Bros-teanu. Reschitza, 1884. Buchdruckerei Simeon Pocean.

Din

Biblioteca populară a „Tribunei“ au apărut până acuma:

Nr. 1. Pădureanca. Novelă de Ioan Slavici 12 coale tip. broș. elegant. Un exemplar 40 cr. sau 1 leu nou.

Nr. 2. Fata Stolerului de Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 5 cr. sau 15 bani.

Nr. 3. Ce n'a fost și nu va fi. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 4 cr. sau 15 bani.

Nr. 4. Piperuș Pătru. Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 20 bani.

Nr. 5. Păcală și Tândală. Anecdote de Silvestru Moldovan. Prețul unui exemplar 3 cr. sau 6 bani.

Celor ce cumpără un număr mai mare de exemplare, cu deosebire librarilor și peste tot vîndătorilor se dă rabatul cuvenit.

Seiri economice.

Cetim în „Românul“:

În fine construcțiunile câștigă trei puncte și jumătate încheiînd cu 223. Naționalele 216. La terminu nu s'au tratat decât Daciile-Româniile cu 297.

După cît vedem, o mică îmbunătățire a situațiunii, în tot cazul, până la începerea exportului pe o scară întinsă nu ne putem aștepta la nici o îmbunătățire mai serioasă.

Evenimentul cel mai însemnat al zilei este scăderea simțitoare a agiului dela 12 la sută, cum era acum patru zile, la 7.50 la sută.

Causa acestei scăderi nu poate fi alta, decît măsura nimerită luată de Banca națională de a se urca scontul la 5 la sută și taxa împrumutului pe efecte publice la 6 la sută.

În bursă observăm o oare-care urcare, în tirgul cu bani gata.

Astfel o urcare de cinci puncte în Băncile naționale cari au încheiat cu 1180.

Daciile-Româniile câștigă 2 puncte și încheiă cu 290.

Mobiliarele care au fost una din valorile cele mai deprimite în timpul crizei, prin care trecem, a mai câștigat cinci puncte încheiînd cu 175.

Piața din Brașov, 5 Decembrie. Grân hectolitra fl. 5.80 grâu mestec fl. 5.40, sêcara fl. 3.50, orđ fl. 3.40, ovês fl. 2.10, cucuruzul fl. 3.20, mălaiul fl. 4.30, mazerea fl. 6.—, jîntea fl. 6.50, fasolea fl. 4.50, crumpenele fl. 1.10, carnea de vită p. kilo 40 cr., carnea de porc 48 cr., carnea de berbec 24 cr.

LOTERIE.

Tragerea din 13 Decembrie st. n.

Viena: 28 18 2 73 87.

Timișoara: 18 28 69 26 77.

Cursul la bursa de mărfuri în Budapesta dela 13 Decembrie st. n.

Grâu (din Banat): 72-75 Kilo fl. — până —. 76-81 Kilo fl. — până —. (lîngă Tisza) 72-75 Kilo fl. — până —. 76-81 Kilo fl. 7.70 până 8.20, (de Pesta) 72-75 Kilo fl. — până —. 76-81 Kilo fl. 7.60 până 8.10, (de Alba-Regală) 72-75 Kilo fl. — până —. 76-81 Kilo fl. 7.60 până 8.10, (de Baeska) 72-75 Kilo fl. — până —. 76-81 Kilo fl. — până —. (din Ungaria de nord) 72-75 Kilo fl. — până —. 76-81 Kilo fl. 7.35 până 7.85.

Sêcara (ungurească) 70-72 Kilo fl. 6.90 până 7.15 Orđ (nutref): 60-62 Kilo fl. 6.40 până 6.75; (de berărie) 62-64 Kilo fl. 6.90 până 9.60

Ovês (unguresc) 37-40 Kilo fl. 6.30 până 6.60. Cucuruz (de Banat): dela fl. 7.15 până 7.20; de alt soi fl. 7.10 până 7.15.

Rapița fl. 11.50 până 12.75; de Banat fl. 11.25 până 12.—

Mălaiu (unguresc): fl. 6.20 până 8.20.

Tempul de furnisare.

Grâu (primăvară) 75 Kilo fl. 8.26 până 8.27 (per Septembrie-October) Kilo fl. 7.82 până 7.85.

Sêcara (primăvară) — Kilo fl. 5.74 până 5.76 Cucuruzul (Maiu-Iunie) fl. 5.97 până 5.98.

Rapița (August-Septembrie) fl. 12.8/8 până 12.8/8 Spirt (brut) 100 L. fl. 28.25 până 28.75

Bursa de București.

Cota oficială dela 13 Decembrie st. n. 1884.

Table with financial data for Bucharest, including Rentă amort. (5%), Rur. conv. (6%), Acț. de asig. Dacia-Rom., Banca națională a României, etc.

Bursa de Viena

din 13 Decembrie st. n. 1884.

Table with financial data for Vienna, including Rentă de aur ung., Amortisarea datoriilor, Bonuri rurale, etc.

Bursa de Budapesta

din 13 Decembrie st. n. 1884.

Table with financial data for Budapest, including Rentă de aur ung., Amortisarea datoriilor, Bonuri rurale, etc.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u.

Large table showing train schedules between various cities like Budapest, Arad, Timisoara, Sibiu, etc., with columns for train type and departure times.

Nota: Numerii încadrați cu linii groase însemnează oarele de noapte.